

--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. : 100542

178(G)

(March, 2022)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 58 પ્રશ્નો છે.
- 2) પ્રશ્નપત્રમાં આપેલ સૂચના પ્રમાણે ઉત્તર લખો.
- 3) પ્રશ્નની સામે અંક લખેલ છે તે ગુણ દર્શાવે છે.
- 4) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો.

વિભાગ - A

(અર્થશાસ્ત્ર)

■ નીચે આપેલા 1 થી 10 સુધીના હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

[10]

- 1) શાખી નાણું કોણ બહાર પાડે છે ?
(A) વેપારીઓ
(B) વેપારી બેંકો
(C) ભારત સરકાર
- 2) બેંકની સ્થાપના પ્રાચીન કાળમાં કોને આભારી છે ?
(A) બ્રાહ્મણ
(B) વાણિયા
(C) સોનીઓ
- 3) કુગાવો આવકની અસમાનતા છે.
(A) વધારે
(B) ઘટાડે
(C) સ્થિર રાખે

- 4) મિશ્ર અર્થતંત્રમાં ખાનગી ક્ષેત્ર અને જાહેર ક્ષેત્ર એકબીજાના હોય છે.
- (A) વિરોધી
- (B) પૂરક
- (C) હરિફ
- 5) A.T.M. એટલે શું ?
- (A) ઓલ ટાઈમ મની
- (B) ઓટોમેટેડ ટેલર મશીન
- (C) ઓટોમેટીક ટ્રાન્સફર મની
- 6) ગૃહિણીનાં ઘરકામનો સમાવેશ રાષ્ટ્રીય આવકમાં થઈ શકે.
- (A) હા
- (B) ના
- (C) અંશતઃ
- 7) વસ્તુના બદલામાં વસ્તુ આપવી તેને શું કહેવાય ?
- (A) સાટા પદ્ધતિ
- (B) વેપાર
- (C) વણજ
- 8) 1947 પહેલાં કરાંચી અને દિલ્હી વચ્ચેનો વેપાર કેવો હતો ?
- (A) આંતરરાષ્ટ્રીય
- (B) આંતરીક વેપાર
- (C) મુક્ત વેપાર

9) સમાજવાદની સ્થાપના સૌ પ્રથમ ક્યારે થઈ ?

(A) 1918

(B) 1928

(C) 1938

10) માથાદીઠ આવક પ્રાપ્ત કરવાની રાષ્ટ્રીય આવકને શેના વડે ભાગવી પડે ?

(A) કુટુંબદીઠ

(B) જનસંખ્યા

(C) કુલ ખર્ચ

■ નીચે આપેલા 11 થી 15 સુધીના પ્રશ્નોના અતિ ટૂંકા જવાબ આપો.

[5]

11) કુળાવાનો અર્થ આપો.

12) રાષ્ટ્રીય આવક એટલે શું ?

13) મુદતી થાપણ એટલે શું ?

14) માંગ પ્રેરિત કુળાવો એટલે શું ?

15) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર એટલે શું ?

■ નીચે આપેલા 16 થી 22 સુધીના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગમે તે છ પ્રશ્નો લખો. દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ છે.

[12]

16) નાણાના બે કાર્યો ટૂંકમાં સમજાવો.

17) કાગદી નાણાના લાભ જણાવો.

18) માથાદીઠ આવક એટલે શું ? તેનું સૂત્ર જણાવો.

19) સામૂહિક અર્થતંત્ર એટલે શું ? બે દેશના નામ જણાવો.

20) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં નબળા દેશનું શોષણ થાય છે. સમજાવો.

21) ભૌગોલિક શ્રમ વિભાજન એટલે શું ?

22) વિનિમય દર એટલે શું ? તેનું મહત્વ સમજાવો.

- નીચે આપેલા 23 અને 24 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્ન 4 ગુણના છે. [8]
- 23) કુગાવાના લક્ષણો જણાવો.
- 24) મૂડીવાદી અર્થ વ્યવસ્થાના લાભ જણાવો.
- નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ વિસ્તારથી આપો. (ગમે તે ત્રણ લખો) દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે. [15]
- 25) નાણાંનો અર્થ આપી તેના પ્રકાર સમજાવો.
- 26) રાષ્ટ્રીય આવકનો વર્તુળાકાર પ્રવાહ સમજાવો.
- 27) કુગાવાનો અર્થ આપી તેના પ્રકાર જણાવો.
- 28) મધ્યસ્થ બેંકના કાર્યો સમજાવો.
- 29) સંરક્ષણ નીતિ એટલે શું ? તેના સાધનો જણાવી સમજ આપો.

વિભાગ - B

(વાણિજ્ય સંચાલન)

- નીચે આપેલા 30 થી 39 સુધીના આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરી લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે. [10]
- 30) “POSDCORB” નું સૂત્ર કોણે આપ્યું છે ?
- (A) હેનરી ફેયોલ
- (B) લ્યુથર ગ્યુલિક
- (C) લોરેન્સ એટલી
- 31) દોરવણી આપનાર વ્યક્તિને શું કહેવાય છે ?
- (A) નેતા
- (B) ફોરમેન
- (C) સુપરવાઈઝર

- 32) તુમારશાહીનું દુષણ કયા વ્યવસ્થાતંત્રમાં જોવા મળે છે ?
 (A) રૈખિક વ્યવસ્થાતંત્ર
 (B) સમિતિ વ્યવસ્થાતંત્ર
 (C) કાર્યાનુસાર વ્યવસ્થાતંત્ર
- 33) વિરાટકાય ઉદ્યોગમાં કયા પ્રકારનું વ્યવસ્થાતંત્ર સફળ નીવડે છે ?
 (A) રૈખિક
 (B) કાર્યાનુસાર
 (C) સમિતિ
- 34) અર્થશાસ્ત્ર અને વહીવટી બાબતોનું જ્ઞાન આપવાની તાલીમ કોના માટે જરૂરી છે ?
 (A) કામદારો
 (B) સુપરવાઈઝરો
 (C) મેનેજરો
- 35) નફા - નુકશાન ખાતું, પાકું સરવૈયું વગેરે કેવા પ્રકારના અહેવાલો છે ?
 (A) માહિતી દર્શક
 (B) વિશ્લેષણાત્મક અહેવાલો
 (C) ખાસ અહેવાલો
- 36) કર્મચારીને એક સ્થળેથી બીજા સ્થળે મુકવામાં આવે તેને શું કહેવાય ?
 (A) બઢતી
 (B) બદલી
 (C) પસંદગી
- 37) શ્રમ વિભાજન અને વિશિષ્ટીકરણનો ઉપયોગ કયા વ્યવસ્થાતંત્રમાં થાય છે ?
 (A) સમિતિ વ્યવસ્થાતંત્ર
 (B) વિભાગીય વ્યવસ્થાતંત્ર
 (C) કાર્યાનુસાર વ્યવસ્થાતંત્ર
- 38) ઉચ્ચ સંચાલનની સપાટીમાં કોનો સમાવેશ થાય છે ?
 (A) નિષ્ણાતો
 (B) કામદારો
 (C) સંચાલક મંડળ

39) શિક્ષક દૈનિક હાજરીના આંક કેવા અહેવાલમાં દર્શાવે છે ?

(A) નિયમિત અહેવાલ

(B) વિશિષ્ટ અહેવાલ

(C) અન્ય અહેવાલ

■ નીચે આપેલા 40 થી 44 સુધીના પ્રશ્નોના અતિ ટૂંકમાં જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

[5]

40) મધ્ય સપાટીના કર્મચારીઓ જણાવો.

41) આંતરિક પ્રાપ્તિસ્થાન એટલે શું ?

42) બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ એટલે શું ?

43) કાર્યશીલ સંચાલન એટલે શું ?

44) બદલીનો અર્થ આપો.

■ નીચે આપેલા 45 થી 51 સુધીના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ છે. (ગમે તે છ પ્રશ્નો લખો)

[12]

45) ભરતીના સંજોગો જણાવો.

46) સંચાલનના બે લક્ષણો લખો.

47) સંચાલન કળા અને વિજ્ઞાન છે, સમજાવો.

48) માહિતી પ્રેષણના હેતુઓ જણાવો.

49) હેતુની દૃષ્ટિએ અહેવાલના પ્રકાર જણાવો.

50) વેસ્ટ્યુબલ તાલીમ વિશે સમજાવો.

51) વહીવટ એટલે શું ? સમજાવો.

■ પ્રશ્નક્રમાંક 52 થી 53 પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

[8]

52) આદર્શ વ્યવસ્થાતંત્રના લક્ષણો.

53) રૈખિક વ્યવસ્થાતંત્રની રચના સમજાવો.

■ નીચે આપેલા 54 થી 58 સુધીના પ્રશ્નોના વિસ્તારપૂર્વક જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે. (ગમે તે ત્રણ લખો)

[15]

54) સંચાલનના કાર્યો જણાવી સમજ આપો.

55) રૈખિક વ્યવસ્થાતંત્રની લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.

56) કર્મચારીના પ્રાપ્તિસ્થાનો જણાવો.

57) સારા અહેવાલના લક્ષણો જણાવો.

58) સંચાલનની સપાટીઓ જણાવી મધ્ય સપાટીના કાર્યો લખો.

